Gemeente Amsterdam

# AGP 4: Kennisnemen van de raadsinformatiebrief en bijbehorende bijlage over het algemeen beeld en stand van zaken maatregelen op de gemengde huisvestingslocaties voor woonstarters en statushouders in 2023

Aanwezigheid ter ondersteuning
5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e , 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e

Kernboodschap
*Het algemene beeld op de gemengde huisvestingslocaties voor woonstarters en statushouders is dat er op het merendeel van de locaties zonder bijzonderheden samengeleefd wordt. Dat beeld is onveranderd ten opzichte van de vorige raadsbrief hierover (22-11-'22). In 2022 zijn maatregelen aangekondigd om een aantal aandachtspunten op deze locaties te verbeteren. De belangrijkste aandachtpunten en genomen maatregelen zijn:*

1. *(pschychosociale) ondersteuning voor bewoners in kwetsbare posities;*
2. *Doorlopende ondersteuning voor community builders bij hun werkzaamheden;*
3. *Aangescherpte werkwijze handelen bij overlast en incidenten;*
4. *Verbetering samenwerkingsafspraken tussen gemeente, corporaties en betrokken maatschappelijk middenveld;*
5. *Beheer, bereikbaarheid en indeling van de complexen*

Samenvatting

1. **(psychosociale) ondersteuning van bewoners in kwetsbare posities**
   Aanvullend op de bestaande psychosociale screening en zorgtoeleiding verzorgd door de GGD zetten we ook in op een duurzame en integrale aanpak op het gebied van mentale gezondheid voor vluchtelingen. Sinds 2022 wordt voor statushouders gehuisvest op de gemengde huisvestingslocaties hierbij ingezet op:
   - Laagdrempelige preventieve interventies zoals psycho-educatie, het vergroten van de netwerken van de statushouders en trainingen op het gebied van mentale gezondheid en zelfstandig wonen;
   - Deskundigheidsbevordering voor professionals op o.a. het gebied van cultuursensitief werken;
   - Het verbeteren van de ketensamenwerking en de toegankelijkheid van het zorgsysteem voor deze doelgroep.
   - Uiterlijk in Q2 van 2024 wordt het nieuwe programmaplan 'Mentale ondersteuning vluchtelingen', gericht op alle nieuwkomers met een vluchtachtergrond in Amsterdam, gedeeld met de raad.
2. **Doorlopende ondersteuning voor community builders bij hun werkzaamheden**
   - Begeleiding van community builders richt zich erop te voorkomen dat zij zich verantwoordelijk voelen voor taken waar professionals voor ingezet moeten worden. Bijvoorbeeld veiligheids- of zorgvraagstukken.
3. **Handelen bij overlast en incidenten**
   - Zoals in het algemene beeld van de gemengde huisvestingslocaties (bijlage 1) weergegeven is, verloopt het samen wonen en leven op de meeste locaties zonder bijzonderheden.

- In het geval dat overlast en/of incidenten wel spelen, heeft dat vaak een grote impact op bewoners: de complexen zijn ingericht op jonge bewoners en op ontmoeting en sociale verbinding, waardoor het effect van overlast of incidenten groter kan zijn dan in bijvoorbeeld een regulier appartementencomplex.
- Voor de omgang met incidenten bestaat sinds de ingebruikname van de locaties een werkinstructie. Dit voorjaar is deze werkinstructie in samenwerking met vertegenwoordigers van alle betrokken professionals aangescherpt op een aantal punten. De afspraken tussen alle betrokken partijen zijn opnieuw gemaakt door het hele proces rondom incidenten met elkaar na te lopen. Daardoor zijn afspraken duidelijker en worden signalen vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt.

4. **Verbeterde samenwerkingsafspraken tussen gemeente en betrokken woningcorporaties;**
   - De gemengde huisvestingslocaties zijn in 2015 gestart als een nieuwe vorm van huisvesting. De rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokken partijen waren toen nog niet in een uniforme werkwijze vastgelegd. Dat zorgde voor onduidelijkheid. In 2022 is afgesproken dat gemeente, woningcorporaties en betrokken professionals rondom de gemengde huisvestingslocaties generieke werkafspraken overeen zouden komen voor alle locaties. Hierin worden ook de lopende afspraken meegenomen. Het streven is om begin 2024 deze zogenoemde Service Level Agreement (SLA) te ondertekenen. Maatwerk per locatie blijft mogelijk om de juiste randvoorwaarden te blijven realiseren voor succesvol gemengd wonen op deze locaties.
5. **Beheer, bereikbaarheid en indeling van de complexen**
   - Bij gemengde huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters is de verdeling tussen deze twee doelgroepen over het algemeen 50/50 verdeeld. Voor alle locaties wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met een passende, gemêleerde samenstelling van bewoners. Voor nieuwe complexen wordt per locatie afgestemd welke verhouding statushouders en woonstarters er het best past. Bij veranderende draagkracht en/of -last van een complex of een buurt kan maatwerk worden toegepast om indien nodig de balans te herstellen, bijvoorbeeld door aanpassen van de verdeelsleutel woonstarters/statushouders.
   - Bewoners hebben aangegeven dat vooral de lange gangen die vaak voorkomen bij de indeling van deze complexen als onprettig worden ervaren, zeker als er ook maar één (hoofd)ingang is. In het programma van eisen van nieuwe gemengde locaties, inclusief de flexprojecten, wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan manieren om deze lange gangen te vermijden waar mogelijk. Ook wordt nog steeds op alle grote gemengde huisvestingslocaties particulier cameratoezicht ingezet.

Up to date & Kort en Bondig

- In de bijlage met daarin het algemene beeld per gemengde huisvestingslocatie is het verkeerde totale woningaantal voor de locatie Stek Zuid opgenomen. Het gaat om in totaal **12 woningen** waarvan 10 voor statushouders in plaats van 20 woningen in totaal, waarvan 10 voor statushouders.
- Er zijn in Amsterdam op dit moment 21 gemengde huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters met in totaal zo'n 2700 bewoners. Het merendeel (16 van de 21) zijn kleine tot middelgrote locaties met tussen de 20 en 150 bewoners.
- Op 22 november jl. publiceerde Het Parool een artikel over de gemengde huisvestingslocatie De Maurits. Dit is een kleine gemengde huisvestingslocatie (23 woningen, maximaal 50% statushouders). Ymere evalueert de processen op deze locatie en heeft toegezegd is dat de gemeente met Ymere in gesprek gaat over eventuele maatregelen die daar genomen kunnen worden.
- Op 28 november jl. is de verdachte van de brandstichting op de gemengde huisvestingslocatie Riekerhaven in 2022, vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs. En op 12 december jl. werd

bekend dat het OM in beroep gaat in deze zaak. Het is nog niet bekend wanneer het hoger beroep dient.

- Op 30 november jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam een tweetal moties aangenomen om statushouders meer te ondersteunen het gebied van mentale en psychosociale gezondheid. De motie van lid Yemane c.s. (GroenLinks) heeft betrekking op het betrekken van formele en informele partners bij het signaleren van psychosociale problemen bij statushouders en het bij het informeren van asielzoekers en statushouders over doorverwijzing bij psychosociale problemen. De motie van lid Broersen c.s. (VOLT) heeft betrekking op het in kaart en onder de aandacht brengen van (in)formele partners in de stad van de organisaties die mentale ondersteuning bieden voor nieuwkomers en in het bijzonder degene die dat in eigen taal doen. De uitvoering hiervan landt in het plan Mentale ondersteuning statushouders van het programma Migratie, Asiel en Ongedocumenteerden (M, A & O). Dit plan wordt uiterlijk in Q2 '24 gedeeld met de raad.
- **Update afspraken Stek Oost:** Gemeente en Stadgenoot zijn een afsprakenbrief overeengekomen om het sociaal beheer op deze locatie weer op te starten. Tot 1 februari 2024 is Stadgenoot nog verantwoordelijk, daarna zet de gemeente twee externe partijen in die verantwoordelijkheid voor het sociaal beheer op deze locatie overnemen. Gemeente en Stadgenoot maken afspraken over de kostenverdeling. Vanaf 1 februari wordt ook een nieuwe groep statushouders gehuisvest op Stek Oost, vanwege aflopen van de tijdelijke huurcontracten van een groot deel van de huidige bewoners. De inhuizende statushouders zijn zowel ruggensteunregelingkandidaten die doorverhuizen als statushouders die vanuit een COA-opvanglocatie naar Stek Oost verhuizen.
- **Update flexprojecten:**

1e tranche: 1000 – 1200 flexwoningen voor eind 2024
Locaties: Appelweg, Makerskade (Strandeiland), A9 Gaasperdammerzone, Riekerpark. Locatie Riekerpark wordt pilot van COA "RVB-flexwoningen". Totaal 216 woningen waarvan 50% voor statushouders (tussenvoorziening).
2e tranche: 750-1000 woningen, 1e oplevering > 2025/2026
3e tranche: ca. 750-1000 woningen, 1e oplevering > 2026/2027

Q&A raadsleden

**Vragen van raadslid Aslami (D66)**
**Vraag 1. In de brief staat aangegeven dat bewoners overlast niet altijd melden. Hoe kan dat laagdrempelig worden opgelost?**

**Antwoord vraag 1:**
Er is extra aandacht voor procedures rondom melding maken van overlast en het vergroten van de meldingsbereidheid op gemengde huisvestingslocaties. Bewoners melden overlast niet altijd. Redenen om niet te melden die benoemd worden zijn onder andere het gebrek aan vertrouwen of melden zin heeft, angst om te melden of omdat bewoners de veroorzaker van de overlast niet in problemen willen brengen. Bijeenkomsten die over het melden van overlast en de bijbehorende procedures worden georganiseerd, worden helaas onvoldoende bezocht. De gemeente Amsterdam ontwikkelt daarom nu een video met uitleg over deze processen ter ondersteuning. Andere laagdrempelige oplossingen, zoals het melden van overlast via tekstbericht/app kunnen worden onderzocht.

**Vraag 2. Is de wijkagent betrokken bij de structuur met betrekking tot overlast/meldingen? Zij kunnen waar nodig ingrijpen.**

**Antwoord vraag 2:**
Voor meldingen van overlast of bij incidenten wordt altijd de structuur vanuit het Meldpunt Zorg en Woonoverlast gevolgd. Wijkagenten zijn vaste partners van het Meldpunt en op die manier standaard betrokken indien nodig bij overlastmeldingen of incidenten.

**Vraag raadslid Renssen (GroenLinks)**
**Vraag:** Community builders hebben aangegeven zich er soms alleen voor te voelen staan en zich verantwoordelijk te voelen voor meer dan alleen de sociale verbinding tussen de bewoners van de gemengde huisvestingslocaties. Welke maatregelen zijn daartoe genomen?

**Antwoord vraag lid Renssen:** In de raadsinformatiebrief over de stand van zaken op de gemengde huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters van november '22 werd aangekondigd dat community builders betere ondersteuning nodig hadden. De signalen die zij gaven gingen vooral over het grote verantwoordelijkheidsgevoel dat zij voelen dat breder is dan hun opdracht: inzet op de sociale verbinding tussen bewoners. Vooral community builders op de grotere locaties gaven aan zich ook verantwoordelijk te voelen bij situaties rondom overlast of zorgvragen . Het is daarom belangrijk om de community builders te ondersteunen in hun eigen werkzaamheden en op de grotere locaties is daar nu meer aandacht voor. Op de kleinere locaties leert de ervaring dat bewoners onderling daar makkelijker hun weg in de sociale verbinding vinden.
De doorlopende begeleiding van community builders richt zich erop te voorkomen zij taken op zich nemen waar professionals voor ingezet moeten worden, zoals rondom veiligheid of zorgvraagstukken. Ook kunnen community builders gebruik maken van een training cultuursensitief werken.

Algemene Q&A
**Vraag: Er zijn nu 21 gemengde huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters in Amsterdam met zo'n 2700 bewoners. Overlast en incidenten komen voor, zoals bekend. Hoe vindt het college dat het gaat met deze vorm van huisvesten?**
**Antwoord:**
Zoals weergegeven in het algemeen beeld per huisvestingslocatie verloopt het samenwonen tussen jonge statushouders en woonstarters over het algemeen zonder bijzonderheden. Het biedt een (tijdelijke) huisvestingsoplossing voor twee doelgroepen die hierdoor makkelijker aan een woning in Amsterdam kunnen komen. Het college is er voorstander van deze beide doelgroepen hiermee te kunnen helpen aan een woning in Amsterdam.
De afgelopen jaren is er door de gemeente met woningcorporaties en het betrokken maatschappelijke middenveld gewerkt aan het verbeteren van de punten die bij deze nieuwe woonvorm als aandachtspunten naar voren kwamen. Hierover leest u ook in deze raadsbrief. Doorlopend wordt waar nodig bijgestuurd om de gemengde huisvestingslocaties voor alle bewoners en voor de omliggende buurt passend te houden met het oog op draagkracht- en last. Bijvoorbeeld door het bijstellen van de verdeelsleutel statushouders/woonstarters, of door het doorlopend blijven ondersteunen van de community builders die de 'gangmaker' zijn van de sociale verbinding op een gemengde huisvestingslocatie.

**Vraag: Gemengde huisvestingslocaties zijn gericht op samen leven en ontmoeting, waardoor een incident een grote impact kan hebben. Hoe wordt (het gevoel van) veiligheid verbeterd voor bewoners?**
**Antwoord:**
Dit is een belangrijk thema op alle huisvestingslocaties, omdat incidenten veel impact kunnen hebben op (het gevoel van) veiligheid. Juist ook door de manier van samenwonen, dichtbij elkaar en vaak met gemeenschappelijke ruimtes. De betrokken professionals zijn daarom alert op en zorgen voor snelle opvolging van incidenten. Het college wordt zo snel mogelijk geïnformeerd als er een gebeurtenis op deze locaties is die de veiligheid raakt en/of een grote impact heeft op het leef- en woonklimaat van de community. Ernstig overlastgevende incidenten worden door het Meldpunt Zorg en Woonoverlast opgepakt. De gemeente vindt het belangrijk om ook steviger in te zetten op preventie bij overlast of incidenten die voortkomen uit een mogelijke zorgvraag. Daarom wordt er sinds 2022 voor statushouders op een gemengde huisvestingslocatie ingezet op

psychosociale ondersteuning met nadruk op laagdrempelige preventieve interventies en deskundigheidsbevordering van professionals.

**<u>Vraag:</u> In hoeverre zijn statushouders bekend met het woonconcept van de gemengde huisvestingslocaties voordat zij er komen wonen?**
**<u>Antwoord:</u>**
Woonstarters zijn in de meeste gevallen bekend met het concept van de gemengde huisvestingslocaties, voor statushouders is dat vaak onbekend. Zij worden gekoppeld aan een woning, waar woonstarters meer regie hebben over de woning waarop zij zich aanmelden. De servicegesprekken Wonen en Welzijn maken statushouders voorafgaand aan de huisvesting op een gemengd complex bekend hiermee. Dit is een verbetering ten opzichte van de initiële situatie en zorgt er ook voor dat statushouders voor wie deze woonvorm nu achteraf niet passend blijkt, een passender woningaanbod kunnen krijgen.